

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen Openbaring van de Heer Eucharistieviering, zondag 3 januari 2016, 17 uur

Jes. 60, 1-6

Ef. 3, 2-3a.5-6

Mt. 2, 1-12

Broeders en zusters,

Vandaag vieren we het feest van de Openbaring van de Heer, in de volkstaal meestal Driekoningen genoemd. Het Evangelie van deze zondag komt uit Matteüs. De evangelist vertelt hoe, kort na de geboorte van Jezus, drie wijzen uit het Oosten op zoek zijn naar 'de pasgeboren koning van de Joden'. Ze laten zich leiden door een ster en vragen waar ze Hem kunnen vinden. Zo komen zij in Bethlehem en brengen hun hulde aan het kind en zijn moeder. Op welke historische feiten slaat dit verhaal? Dat is erg onduidelijk en onzeker. Historici en bijbelgeleerden stellen vragen bij de historiciteit van deze episode uit het kindheidsevangelie. Waarom heeft Matteüs het verhaal dan in zijn Evangelie ingelast? Wellicht om de universele en vooral ook controversiële betekenis te onderstrepen van de geboorte van Jezus. Het leven van Jezus zal niet onopgemerkt voorbij gaan. Zijn boodschap zal geen braaf of betekenisloos verhaal worden. Geen wonder dus dat machthebbers als Herodes bang worden en zich bedreigd voelen. Het Evangelie raakt aan hun religieuze leer en hun maatschappelijk systeem. Wat heeft Jezus dan waarvoor machthebbers bang moeten zijn? Dat is een vraag die we vandaag mogen stellen.

Van meet af aan is duidelijk dat Jezus wel is mens geworden in en voor het Joodse volk, maar niet voor het Joodse volk alleen. Op de boodschap van het Evangelie staan geen grenzen van ras, taal, natie of cultuur. Boven het Evangelie staat geen ander plafond dan de open hemel van Gods eindeloze liefde en trouw tegenover ieder mens en alle mensen samen. In en door Jezus heeft God de verzameling en de redding op het oog van alle mensen van alle tijden. Hoe evident dit ook mag klinken, het blijft niettemin een uitdagend criterium voor de christelijkheid van ons geloof. Altijd hebben volkeren de neiging om het beste van hun cultuur of beschaving voor zichzelf te benutten, inbegrepen hun godsdienst. Onze godsdienst voor ons volk. Onze God voor onze nood of voor onze strijd. Hoeveel kleine en grote oorlogen zijn in de loop der geschiedenis al niet gelegitimeerd met religieuze redenen. God kan toch niet anders dan aan de kant te staan

van "ons" volk, "onze" cultuur of "onze" doelstellingen. Hoe zal Jezus hierop reageren? Hij zal niet zeggen dat God niet aan "onze" kant staat. Wel zal Hij dat "ons" openbreken tot alle mensen van goede wil, tot alle mensen die Hij zijn broers en zussen noemt. Het "wij" of het "ons" van het Evangelie overstijgt het eigenbelang van elke mogelijke deelgroep. Christenen kunnen niet zomaar over hetzelfde "wij" of over hetzelfde "ons" spreken als hun land- en volksgenoten. Door hun doopsel behoren zij tot een "wij" en een "ons" dat elk particulier belang overstijgt. Dat horen machthebbers niet graag zeggen. Ze verdragen moeilijk dat onderdanen zich ontworstelen aan het "wij" waarvan zij de middelen beheren of de grenzen bewaken.

Het verhaal van Matteüs over het bezoek van de drie wijzen aan Jezus eindigt niet met hun vreedzame terugkeer naar het Oosten. Het eindigt met de woede van Herodes, met de massale kindermoord in Bethleem en met de vlucht van de Heilige Familie naar Egypte. Het is de eerste gewelddadige bladzijde van het Nieuwe Testament. Van meet af aan proberen machthebbers het Evangelie de pas af te snijden, desnoods met geweld. Trouwens, dat strijdende partijen zulke bloedbaden als een kindermoord kunnen aanrichten of teweegbrengen, hebben we in het voorbije jaar meermaals gezien, helaas. De gewelddadige actie van Herodes is als een voorafschaduwning van het kruis waarop Jezus zal sterven. Kerstmis wijst al vooruit naar Goede Vrijdag. Vandaag is het nog niet zover. Vandaag nodigen de drie wijzen en de Heilige Familie ons uit om niet bang te zijn en om onze grenzen te verruimen. Dankzij Jezus behoren wij tot een nieuwe familie die geen andere grenzen kent dan die van Gods liefde voor iedere mens en voor alle mensen samen.

Vandaag is het Afrikazondag in de Kerk. Ik ben dankbaar dat Mgr. Valerian Okeke, aartsbisschop van Onitsha in Nigeria, aan deze eucharistieviering deelneemt. Vorige zomer mocht ik een bezoek brengen aan hem en aan zijn bisdom. Voor mij waren het intense dagen waarin ik de levendigheid van de kerkgemeenschap in Afrika beter leerde kennen. Ik ontmoette er veel toegewijde gelovigen en pastorale medewerkers die op mij een diepe indruk hebben gemaakt. Ook ben ik dankbaar dat Mgr. Okeke ermee heeft ingestemd dat Callistus Okponenwu, een priester van het aartsbisdom Onitsha, mag werken in het bisdom Antwerpen. Wellicht krijgt hij er in het komende jaar nog een collega van Onitsha bij. Samen zullen zij de verdere uitbouw verzekeren van de Engelstalige Afrikaanse pastoraal in ons bisdom. Beste Mgr. Okeke, wij kunnen u geen boordevolle kerken laten zien, zoals ik ze zag in uw bisdom. Wij kunnen u ook geen volle seminaries of noviciaten laten zien, zoals ik ze zag in Onitsha. Wat wij u wel kunnen laten zien, zijn gelovigen die ervoor kiezen om hun geloof trouw te blijven en ervan te getuigen, eenvoudig maar gemeend, ook in een geseclariseerde samenleving. Bovendien willen wij u verzekeren van onze nauwe verbondenheid met de kerkgemeenschap in Afrika. In de parochie van de kathedraal is al 15 jaar een werkgroep actief, die de naam AFRANT draagt (een combinatie van Afrika en Antwerpen). Jaarlijks steunen zij meer-

dere projecten in Afrika, met name in Benin en Burkina Faso. Aan het einde van deze eucharistieviering zal u van de voorzitter een exemplaar ontvangen van de brochure die hij heeft geschreven om 15 jaar werking van AFRANT te vieren. In deze geest willen wij verbonden blijven met onze broeders en zusters in Afrika, ook in het aartsbisdom Onitsha. Beste Mgr. Okeke, dank voor uw bezoek aan Antwerpen en voor uw verbondenheid met ons bisdom. Samen willen we getuigenis afleggen van de universaliteit van het Evangelie en van de eenheid van de kerkgemeenschap in Jezus Christus.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen